Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	1Co/527/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7112217364
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Peter Tutko
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2014:7112217364.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Dany Ferkovej a JUDr. Ladislava Cakociho, v právnej veci žalobcu P.. H. H. F.., P., W. Q. O., Y. Č.. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Vojčík & Partners s.r.o. so sídlom v Košiciach, Rázusova č. 28, proti žalovanému G.. P. O. I.., W. Q. O., Č. I. Č.. XX, zastúpenému JUDr. Doriánom Mereššom, advokátom so sídlom v Košiciach, Žriedlova č. 10, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 28.1.2014 č.k. 19C 174/2012-202 v znení uznesenia zo dňa 14.3.2014 č.k. 19C/174/2012-226 takto

r o z h o d o l :

Žalovaný zverejnením príspevku s názvom „Otvorený list primátorovi O. G. zo dňa XX.X.XXXX pôvodne nazvanom „primátor O. podporuje Harman Solution“ zverejnenom na svojom internetovom blogu M.: /..W..X..X. neoprávnene zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu.

Žalovaný je povinný odstrániť príspevok s názvom „Otvorený list primátorovi O. G.“ zo dňa XX.X.XXXX zo svojho internetovho blogu M.: /..W..X..X. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je povinný písomne sa ospravedlniť žalobcovi tak, že zverejní ospravedlnenie na svojom internetovom blogu M.: /..W..X..X. po dobu 30 dní od jeho zverejnenia a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku v tomto znení: „Dňa XX.X.XXXX som na svojom internetovom blogu M.: /..W..X..X. zverejnil príspevok s názvom „Otvorený list primátorovi O. G.“ pôvodne nazvanom „Primátor O. podporuje Harman Solution“. Týmto sa ospravedlňujem primátorovi mesta O. P.. H. H. F.., P., že zverejnením tohto príspevku som neoprávnene zasiahol do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti.

Z r u š u j e rozsudok v zamietavom výroku ohľadom nepriznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vyhovel čiastočne žalobnému návrhu žalobcu a určil, že žalovaný zverejnením textu „Prajete si Harman Soliution aj v O.?“ v príspevku s názvom „otvorený list F. O. G. N. T. XX.X.XXXX zverejnenom na svojom internetovom blogu neoprávnene zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu, uložil žalovanému povinnosť odstrániť uvedený text zo svojho internetového blogu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a ďalej uložil žalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcovi zverejnením ospravedlnenia na svojom internetovom blogu po dobu 30 dní od jeho zverejnenia, v znení že zverejnením textu „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“, neoprávnene zasiahol do práva žalobcu na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že výrok zverejnený žalovaným na svojom internetovom blogu v znení „Prajete si Harman Solution aj Q. O.:“ spadá pod hodnotiaci úsudok, v tomto prípade vo forme otázky, ktorý podľa názoru súdu ako jediný treba považovať za neprimeraný a neadekvátny v rámci kritiky žalovaného, ktorá je namierená voči žalobcovi. Predmetný výrok podľa názoru súdu na rozdiel od ostatného textu vyvoláva reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako F. bolo resp. je vyvolať alebo spôsobiť také násilie a takú tragédiu podobnú ako Q. T. A. Q., pri ktorej prišlo o život X ľudí. Podľa názoru súdu práve v tomto prípade ide o realizáciu práva na slobodu prejavu, ktorá z dôvodu svojej neadekvátnosti a neprimeranosti nemôže požívať ústavnú ochranu.

Vo vzťahu k článku s názvom „F. rozširuje zónu nezákonnosti z D. G. A. I. O.?“ súd bol toho názoru, že s výnimkou prvej strany tohto článku v ďalšom celý nasledujúci text článku obsahovo rieši výlučne iba samostatné napadnuté rozhodnutie stavebného úradu. Žalovaný v uvedenom príspevku reaguje na korešpondenciu, ktorá prebiehala medzi ním a žalobcom v súvislosti so žalovaným tvrdením nezákonným postupom stavebného úradu, pričom v tomto texte žalovaný poukázal na to, že už predchádzajúcim článkom nebol pochopený, pokiaľ poukazoval na tvrdený nezákonný postup úradu. V ďalšom žalovaný poukázal na neriešený problém D. G. a nezákonnosť ktorá na D. G. je a v tejto súvislosti vyslovuje podľa názoru súdu hodnotiaci úsudok resp. úvahu, ktorú súd chápe tak, že keďže žalovaný považuje rozhodnutie stavebného úradu za nezákonné, potom takýmto spôsobom sa táto nezákonnosť rozširuje. Súd nevidel v týchto výrokoch v uvedenom príspevku žiadnu nedovolenosť. Zhodnotením jednotlivých skutočnosť s dôrazom na to, že išlo o kritiku voči osobe s výraznými prvkami verejne činnej osobe v zásade povahy hodnotiacich úsudkov, ktorej autorom bola osoba zainteresovaná do kritizovaného problému ako otázky verejného záujmu, pričom hlavným cieľom bola nielen kritika samotného rozhodnutia stavebného úradu a žalobcu, ale tiež vyvolanie verejnej diskusie o diskutabilných rozhodnutiach o umiestňovanie stavieb, ktorá po obsahovej stránke neobsahuje žiadne hanlivé, neslušné alebo vulgárne výrazy a súčasne ktorú súd považuje za primeranú a adekvátnu s výnimkou spomínaného výroku „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“, súd žalobcu posúdil za dôvodnú iba čiastočne a to vo vzťahu k difamujúcemu výroku: „Prajete si Harman Solution aj Q. O.“, pričom súd považuje tento výrok za tzv. intenzívny exces t.j. neprimeranú kritiku spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby.

Druhý v poradí žalobcov uplatneným nárokom je nárok na odstránenie neoprávneného zásahu. K tomu súdu uviedol, že žalobcom požadované odstránenie celého príspevku aj za situácie, že by difamačným mal byť iba niektorý výrok s odôvodnením, že technicky nie je možné odstrániť iba niektorú časť článku, považuje za nedôvodné. Jednak žalobca v konaní nepreukázal, že odstrániť iba časti textu, nie je technicky možné, ani na preukázanie svojho tvrdenia nenavrhol žiaden dôkaz. Súd bol toho názoru, že pokiaľ uložil žalovanému odstrániť iba konkrétny difamujúci výrok, je už na žalovanom, akým spôsobom zrealizuje súdne rozhodnutie v tejto časti.

Tretí nárok uplatnený žalobcom je nárok na primerané zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia a súd ho považoval za primeraný a dôvodný. Vzhľadom na rozsah, v akom súd vyhovel žalobe na základe toho nárok žalobcu na uloženie povinnosti zverejniť rozsudok sa javí ako neprimeraný a kontraproduktívny. Súd bol ďalej toho názoru, že takýto nárok je nedôvodný v kontexte s ust. § 155 ods. 4 O.s.p. aplikujúc zásadu a contrario, ktoré zákonné ustanovenie upravuje iba práva žalobcu zverejniť rozsudok na náklady žalovaného.

V ďalšom súd posudzoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a dospel k záveru, že morálne zadosťučinenie, resp. priznané nároky sa javia v tomto prípade ako postačujúce a naviac žalobca súčasne nepreukázal v konaní, že predmetným neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Podľa názoru súdu svedčia o tom príspevky k obom predmetným článkom označené a neskôr predložené zo strany žalobcu v rámci dôkaznej povinnosti. Žiadna z reakcii na predmetné články nepreukazuje tvrdený zásah; pokiaľ aj niektorý z prispievateľov reagovali vo vzťahu k žalobcovi, išlo o kritiku, prípadne hodnotenie žalobcu nepochybne v odlišných súvislostiach.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca aj žalovaný.

Žalobca v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a uložil žalovanému povinnosť odstrániť príspevok s názvom „F. O. podporuje Harman Solution“ dňa

XX.X.XXXX, zo svojho internetovho blogu, uložil mu povinnosť ospravedlniť sa mu zverejnením ospravedlnenia na svojom internetovom blogu po dobu 30 dní, v znení, že zverejnením uvedeného článku neoprávnene zasiahol do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti a priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- eur a náhradu trov konania. V odvolaní poukázal na konštatovanie súdu prvého stupňa, ktorý v odôvodnení rozsudku konštatoval neoprávnenosť výroku žalovaného v znení „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“. Žalobca uviedol, že tento výrok nemožno izolovať a je potrebné ho vnímať v celom kontexte článku. Z tohto kontextu podľa názoru žalobcu vyplýva, že má byť podľa žalovaného osobou, ktorá v rámci výkonu svojej funkcie má úmysel vyvolať alebo spôsobiť násilie alebo tragédiu s následkom smrti, pričom je tu vyslovené konkrétne porovnanie s udalosťami v T.A. A. Q., kde zahynulo X ľudí. Podľa názoru žalobcu v článku žalovaného boli zverejnené aj ďalšie neoprávnené výroky najmä že vnáša chaos do výstavby a tým rastie agresivita, intolerancia a xenofóbia vo vzájomných susedských vzťahoch, ktorá môže prerásť do podobných konfliktov aké vznikli v T. A. Q., Č. Q. M.. Takéto tvrdenia hodnotiace úsudky podľa názoru žalobcu idú ďaleko nad rámec tolerovateľného novinárskeho preháňania a nejde o vecnú kritiku ani dovolené subjektívne hodnotenie, ktoré by požívalo právnu ochranu slobody prejavu. Nesúhlasí preto s rozsudkom v tej časti, v ktorej súd uložil žalovanému povinnosť odstrániť z článku iba jeden izolovaný výrok v znení „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“. Podľa jeho názoru odstránením iba jediného výroku v článku, nebude dosiahnutá dostatočná náprava, keďže do jeho osobnostných práv zasiahol žalovaný celým článkom, ktorý musí byť chápaný v celom jeho kontexte. Vo vzťahu k nepriznaniu mu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uviedol, že súd v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, pretože zníženie dôstojnosti fyzickej osoby, alebo jej vážnosti v spoločnosti podľa ust. § 13 ods. 2 je iba demonštratívnym zákonným predpokladom pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Predmetné ustanovenie hovorí, že toto právo vzniká „najmä“ v tomto prípade. Preto ak prvostupňový súd vyhodnotil dôkazy v konaní tak, že nepreukázal zníženie jeho dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti, neznamená to bez skúmania ďalších okolnosti a vyhodnotenia dôkazov, či žalobcovi nevzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy následkom zásahu do jeho osobnostných práv zo strany žalovaného. Žalobca preto v súlade s rozhodovacou praxou súdov tvrdí, že v tomto prípade je preukázané, že vzniknutú nemajetkovú ujmu by pociťovali tretie osoby, na jeho mieste, rovnako ako on sám a preto nejde len o jeho subjektívny pocit. V podanom odvolaní uplatnil žalobca aj trovy odvolacieho konania.

Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu na odvolacom pojednávaní poukázal na skutočnosť, že stavebné konanie prebehlo v štyroch rôznych stupňoch počnúc stavebnými úradmi, ale aj v kompetencii správneho súdnictva. Čo sa týka rozhodnutí má za to, že uvedené rozhodnutia boli zákonné, pretože to bolo preukázané v uvedených konaniach a bol toho názoru, že zo strany žalovaného sa nepatrí zosobňovať uvedené rozhodnutia s osobou žalobcu ako F.. Žiadal preto, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel.

Žalovaný v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu vo vyhovujúcej časti zamietol a priznal mu náhradu trov konania. Podľa jeho názoru súdu prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza od nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na skutočnosť, že súd prvého stupňa v značnom rozsahu zamietol žalobu tak, ako bola uplatnená žalobcom. Za dôvodný považoval len jediný výrok z celého rozsahu článkov aj to len jeho časť v rozsahu „prajete si Harman Solution aj Q. O.G.?“. Uviedol, že celý text výroku znie: „Prajete si Harman Solution aj Q. O., alebo až tak ste opití mocou?“. Uviedol, že predmetný výrok je postavený formou otázky a prečo prvostupňový súd vytrhoval časť výroku a a tento označil ako difamačný bez poukázania na celkový kontext nie je celkom z odôvodnenia rozhodnutia zrejmé. Žalovaný je toho názoru, že sloboda prejavu je základným pilierom demokracie spoločnosti v ktorej každému je dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať hodnotové súdy. Zároveň je právom občana pýtať sa o to viac, ak sa tieto veci bytostne dotýkajú priamo jeho Aj v novinárskej praxi je značná časť najmä titulov článkov zameraná na žánrovú kritiku alebo vyvolanie diskusie označená práve vo forme otázky. Navyše žalovaný nie je novinárom a svoje kritické články uverejňoval „len na svojom blogu“. V súvislosti s proporcionalitou medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa jeho názoru k uvedeným výrokom nedošlo k neprimeranej a neadekvátnej kritike žalovaného ako politika F. Mesta a verejného činiteľa vydávajúceho rozhodnutia na úrovni správneho konania. Najmä v prípadoch aký je tento, ak ide o hodnotiace súdy a neskutkové tvrdenia, musí byť uprednostnená sloboda prejavu. Položenie otázky nemôže vyvolať „reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako F. bola resp. je vyvolať a spôsobiť také násilie a také tragédiu podobnú ako v T. A. Q.. V opačnom prípade by to znamenalo absolútnu nekritizovateľnosť

osôb verejne činných a ich rozhodnutí. Žalovaný na odvolacom pojednávaní uviedol, že uverejnené články na internetovom blogu napísal z dôvodu, že zo strany stavebného úradu, ktorého štatutárnym zástupcom je žalovaný došlo k nezákonným rozhodnutiam. Stalo sa totiž, že bytový dom mu nalepili tesne na jeho rodinný dom, v dôsledku čoho mu začala vznikať škoda. Podľa jeho názoru pokiaľ by bol dodržaný zákon, nestalo by sa to. Využil všetky právne prostriedky vrátane v stavebnom konaní, počnúc odvolaním, ale aj v rámci správneho súdnictva ohľadom prieskumu správneho rozhodnutia. Trval na podanom odvolaní a žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

Na základe podaných odvolaní odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. na nariadenom odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a po zopakovaní dokazovania oznámením obsahu príspevkov dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je a žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávny skutkový záver, ak za difamujúci výrok považoval vo vzťahu k žalobcovi iba text „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“ uvedený v príspevku s názvom „Otvorený list F.Á. O. G.“ zo dňa XX.X.XXXX.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

V prejednávanej veci sa žalobca domáha ochrany občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Ochranu poskytuje Občiansky zákonník výlučne proti takým konaniam, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na osobnosti subjektom práva tým, že znižujú jeho česť u iných ľudí a tým ohrozujú vážnosť jeho postavenia a uplatnenia v spoločnosti. Nie je pritom rozhodujúce, či k ujme skutočne došlo, ale stačí už objektívna spôsobilosť konania takú ujmu spôsobiť. K porušeniu práva na česť môže dôjsť nepravdivými skutkovými tvrdeniami difamačného charakteru, ale tiež publikáciou neprípustných hodnotiacich úsudkov o tejto osobe. Ak sú v kritike k charakterizácii určitých javov a osôb použité výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky, resp. ak je obsah kritiky celkom neadekvátny k posudzovanému konaniu kritizovaného, pričom z neho vyplýva úmysel kritizovanú osobu znevážiť, či uraziť (tzv. intenzívny exces), ide o kritiku neprimeranú, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby.

Hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti a to na základe vlastných (subjektívnych kritérií). Hodnotiaci úsudok preto nemožno akokoľvek dokazovať, je však nutné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnuteľným sprievodným javom výkonu kritiky, to znamená primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie a zneuctenie danej osoby. Oprávnenou kritikou verejne činnej osoby nie je uvádzanie nepravdivých údajov o tejto osobe, alebo hodnotiacich úsudkov z týchto údajov vychádzajúcich.

Z odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil predovšetkým na úvahe, že v danej veci išlo o kritiku voči osobe (žalobcovi) s výraznými prvkami verejne činnej osoby v zásade povahy hodnotiacich úsudkov a žalobu posúdil ako dôvodnú iba čiastočne a to vo vzťahu k difamujúcemu výroku „Prajete si Harman Solution aj Q. O.?“ zverejneného v článku s názvom „Otvorený list F. O. G..“. Súd považoval tento výrok za tzv. intenzívny exces, t.j. neprimeranú kritiku spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Svoje rozhodnutie založil predovšetkým na úvahe, že sporom dotknutý výrok možno posudzovať izolovane z celkového kontextu príspevku s názvom „Otvorený list F. O. G.“.

Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že uvedený výrok nemožno izolovať od ostatného textu príspevku vzhľadom na to, že tento je potrebné vnímať v celom kontexte tohto príspevku. Ako uviedol súd prvého stupňa predmetný výrok vyvoláva reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako F. bolo, resp. je vyvolať alebo spôsobiť také násilie a takú tragédiu podobnú ako v T. A. Q., pri ktorej prišlo o život X. ľudí. S uvedeným záverom možno súhlasiť. Nemožno však súhlasiť so záverom súdu, že uvedený výrok nemožno izolovať od ostatného textu príspevku. Je tomu tak preto, lebo z príspevku vyplýva, že žalovaný vo vzťahu k tomuto výroku uviedol ďalšie hodnotiace úsudky a to, že „žalobca z tohto dôvodu vnáša chaos do výstavby, čím dochádza k nárastu agresivity, intolerancie a xenofóbie vo

vzájomných susedských vzťahoch, ktoré môžu prerásť do podobných konfliktov, aké vznikli Q. T. A. Q., Č. Q. M.“. Aj v ďalšom texte tohto príspevku žalovaný vo vzťahu k tomuto výroku uvádza, že žalobca ako F. je „na najlepšej ceste k posilňovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí“. Aj podľa názoru odvolacieho súdu uvedené hodnotiace úsudky idú ďaleko nad rámec tolerovateľného novinárskeho preháňania, nejedná sa o vecnú kritiku ani o dovolené subjektívne hodnotenie, ktoré by požívalo právnu ochranu slobody prejavu, ak žalovaný výkon funkcie žalobcu spája s nežiaducimi spoločenskými javmi ako sú agresivita, intolerancia a xenofóbia.

Dotknutý príspevok sa venoval kritike pomerom v stavebnom konaní, ktorého štatutárnym zástupcom je žalobca. Podľa názoru odvolacieho súdu priemerný čitateľ, ktorý čítal uvedený príspevok, v kontexte celého článku musí chápať kritiku žalovaného vo vzťahu k žalobcovi tak, že ten v rámci výkonu svojej funkcie má úmysel vyvolať alebo spôsobiť násilie alebo tragédiu s následkom smrti, ak poukazuje na udalosti Q. T. A. Q. a Q. M. a zároveň uvádza, že žalobca svojím konaním vnáša chaos do výstavby, čím má dochádzať k nárastu agresivity, intolerancie a xenofóbie vo vzájomných susedských vzťahoch, ktorá môže prerásť do podobných konfliktov aké vznikli Q. T. A. Q., Č. M.. Uvedené potvrdzuje aj ďalšia veta v príspevku, že žalobca je na najlepšej ceste k posilovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí. Ako bolo vyššie uvedené oprávnenou kritikou verejne činnej osoby nie je uvádzanie nepravdivých údajov o tejto osobe, alebo hodnotiacich úsudkov z týchto údajov vychádzajúcich. Preto pri hodnotení základu hodnotového úsudku je nutné vziať zreteľ na celý príspevok a nie na jednu, či dve dotknuté vety. Z uvedeného príspevku je zrejmé, že bol koncipovaný ako príspevok kritický, ktorý veľmi negatívne hodnotí žalobcu, ako strojcu vydávania nezákonných rozhodnutí, ktorých následkom má byť páchané násilie.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný na vyjadrenie svojej nespokojnosti so stavebným konaním použil výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky (stavebného konania) a navyše je obsah kritiky celkom neadekvátny k posudzovaniu konaní žalobcu (ako štatutárneho orgánu), pričom z neho vyplýva úmysel žalobcu znevážiť (tzv. intenzívny exces), a teda ide o kritiku neprimeranú, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Pri hodnotení týchto súvislostí nebol súd prvého stupňa dôsledný a teda nevzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, resp. prednesov účastníkov vyplynuli.

V tejto súvislosti je potrebné uzatvoriť, že ak vybočí kritika z medzí prípustnosti, jedná sa o exces, ktorý predstavuje neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby so všetkými s tým spojenými následkami občiansko-právnej zodpovednosti osoby, ktorá sa takého zásahu dopustila. Na tomto závere potom nemôže meniť nič ani skutočnosť, pokiaľ bola týmto spôsobom dotknutá osoba tzv. verejného záujmu, v danom prípade F. P..

Nemožno preto súhlasiť s odvolacou námietkou žalovaného v odvolaní, že uvedeným príspevkom nedošlo k neprimeranej a neadekvátnej kritike žalobcu ako politika, F. P. a verejne činnej osoby vydávajúcej (priamo alebo nepriamo) rozhodnutia na úrovni správneho konania. Právo a sloboda sú obsahovo obmedzené právami iných, či už tieto práva plynú ako ústavne zaručené z ústavného poriadku republiky, či z iných zábran daných zákonom chrániacich celospoločenské záujmy, či hodnoty. Právo vyjadrovať názory však môžu zbaviť právnej ochrany nielen obsahové obmedzenia, ale i forma, ktorou sa názory navonok vyjadrujú. Preto ak vybočí tak publikovaný názor z medzí všeobecne uznávaných pravidiel slušnosti demokratickej spoločnosti, stráca tým charakter konkrétneho úsudku a ako taký sa spravidla ocitá už mimo medzí právnej ochrany, pričom je treba dbať na to, aby s prihliadnutím k okolnostiam každého prípadu jednému z týchto práv nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým. V danom prípade kritika zo strany žalovaného vybočila z medzí prípustnosti a teda predstavuje neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu, vzhľadom na to, že žalobca použil výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd v tejto časti nepovažuje odvolanie žalovaného za dôvodné.

Za dôvodné však považuje odvolací súd odvolanie žalobcu vo vzťahu k uverejnenému príspevku s názvom „Otvorený list F. O.G. G.“, preto odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil napadnutý rozsudok čiastočne v zamietavom výroku a určil, že žalovaný uvedeným príspevkom zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu a preto uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi zverejnením ospravedlnenia na jeho internetovom blogu.

Vo vzťahu k zamietavému výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd zamietol návrh žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je odvolací súd toho názoru, že súd prvého stupňa v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, ak vychádzal z názoru, že žalobca súčasne nepreukázal v konaní, že predmetným neoprávneným zásahom došlo k zníženiu jeho dôstojnosti alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorej sa žalobca v prejednávanej veci domáha) môže súd podľa citovaného § 13 ods. 2 priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo i vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu stanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

Podmienkou priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch je teda vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru odvolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na česť a dôstojnosť, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti.

V tejto súvislosti je potrebné súhlasiť s názorom žalobcu vysloveným v odvolaní, že zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti je iba demonštratívnym zákonným predpokladom pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je tomu tak preto, že z citovaného ustanovenia § 13 ods. 2 vyplýva, že toto právo vzniká „najmä“ v tomto prípade. Preto ak súd prvého stupňa vyhodnotil dôkazy v konaní tak, že žalobca nepreukázal zníženie jeho dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti bez skúmania ďalších okolností a vyhodnotenia dôkazov, jeho záver treba považovať za predčasný a teda za nesprávny.

Keďže pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa vychádzajúc z nesprávneho právneho názoru nezisťoval rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie jeho nároku neboli splnené podmienky pre opakovanie, resp. doplnenie dokazovania odvolacím súdom ohľadom tohto nároku, preto odvolací súd postupom podľa § 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O.s.p. v uvedenej časti zrušil napadnutý rozsudok v časti zamietajúceho výroku a vo výroky o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa postupovať v hore naznačenom smere a opätovne rozhodnúť o žalobcom uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Preto pri ďalšom rozhodovaní prihliadne najmä na závažnosť vzniknutej ujmy, na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, či žalovaný zasiahol do osobnosti žalobcu z nedbanlivosti (ľahostajnosti) alebo, či mu je možné k neoprávnenému zásahu a vzniknutom nepriaznivom následku pripočítať úmysel, poprípade dokonca zlý úmysel a pohnútku (napr. škandalizovať a ohovoriť žalobcu, pričom pre posúdenie „zlého úmyslu a pohnútky“ nie je spravidla rozhodujúce preukázanie vedomého konania žalovaného, ale rozhodujúce je „čitateľnosť“ z obsahu príspevku), na opakovanosť i širokú publicitu neoprávneného zásahu a to, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo prostredníctvom internetu, ktorý má širokú publicitu.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.